

www.veselasola.net

MISIJA ZNANJE

100 - Veliki Calvino

Čas za čudežne pravljice!

Letos praznujemo 100. obletnico rojstva enega najpomembnejših italijanskih pisateljev Itala Calvina. Med bralci je poleg priljubljenih romanov zagotovo najbolj znan po pravljicah. Iz italijanskih rokopisnih arhivov, časopisnih in knjižnih objav je izbral in priredil **200 ljudskih pravljic** in jih združil v zbirko **Italijanske pravljice**. Ta je kmalu po objavi postala ena najbolj priljubljenih in prevajanih zbirk ljudskih pravljic v Evropi.

Raziskovanje ljudskih pravljic je malo podobno hoji skozi zaraščen, komajda prehodan čudežen gozd. Ljudsko pravljичno gradivo je namreč tako obsežno, skrivnostno in raznoliko, da mu težko prideš do konca. Z njim se ukvarjajo številni raziskovalci, pravljичni motivi navdihujejo tudi številne romane, gledališke predstave in filme. Čudežne pravljice niso očitno nikoli iz mode!

UUU, A BODO ČAROVNICE IN
GROZLJIVE POŠASTI Z VEČ GLAVAMI?
PA KAKŠNA ZAKLETA MESTA IN
ZLOVEŠČE PREROKBE?

Čudežna pravljica, kaj si?

GRŠKI PREGOVOR
PRAVI, DA PRAVLJICA
NIMA GOSPODARJA!

Osebna izkaznica

Bivališče: državljanka sveta.

Značilnost: Čudežnim stvarjem, ki se dogajajo v pravljici, se pravljичni junaki nikoli ne čudijo.

Zdravje: Odlično, zelo je trdoživa. Čeprav prastara, se ves čas prenavlja in spreminja.

Sestavine: čarobni predmeti (prstan, meč, palica, preproga, dlaka, oreh, jajce, skrinjica, mošnja, jabolko ...), čudežni pomočniki (govoreči medved, leteči konj, zlata ptica ...), ljudje, zakleti v živali (žabji princ, princ rakovica, Janček ježek, bratje, zakleti v volkove ...), zviti nasprotniki (špicparkelj, požrešni volk, ljudožerski velikan, zlobna čarovnica ...), pogumni junaki (neustrašni čevljarček, dobra pastirica, molčeča sestra, tretji brat ...).

Pravljичna števila: 3, 7, 9 in 12 (tri sestre, devet zakletih bratov, zmaj z dvanajst glavami, dekle, ki molči sedem let ...)

Lastnost: Dobro na koncu vedno zmagaja! Pogumne in dobrosrčne junake spremlja sreča.

TOSKANSKI PREGOVOR PA,
DA PRAVLJICA NI LEPA, ČE JI
PRIPOVEDOVALEC NE DODA
NEKAJ SVOJEGA.

Ljudske pravljice so zelo stare

Ljudske pravljice so lahko zelo stare, nekatere tudi več tisoč let. Strokovnjaki pa predvidevajo, da je bil **najbolj ploden čas pripovedovanja in nastajanja pravljic srednji vek**.

To je bil čas, ko še ni bilo časopisov, radia in televizije, večina ljudi ni znala brati in pisati, ljudje so verjeli v obstoj čarovnic in drugih bitij, ki posedujejo čudežne moči in lahko človeku škodujejo ali pa mu pomagajo.

Gozd je bil nevaren kraj, v katerem je na popotnika prežalo kup nevarnosti, poleg divjih zveri tudi krvoločni razbojniki in neusmiljeni roparji. Kralji in kraljice, principi in princeze so vladali s svojih gradov, revne prebivalce je pogosto pestila lakota.

ALI VIDIŠ ŠKRATA
TAM ZA TRETJIM
DREVESOM NA LEVI?

Pripovedovanje zgodb

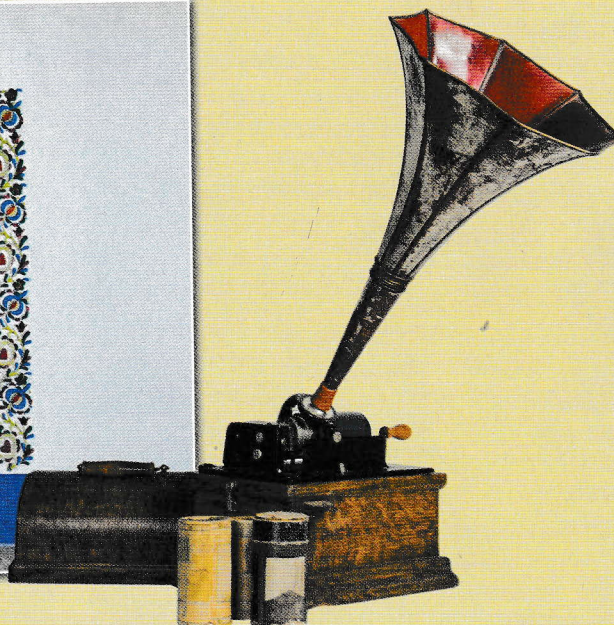
To je predvsem za revno prebivalstvo predstavljalo **osrednji način besedne ustvarjalnosti, druženja, zabave**, pa tudi širjenja novic in govoric. Od ust do ust in s potujočimi obrtniki, berači ter zabavljaji so se **pravljice selile med poslušalci in iz kraja v kraj**. Nekatere so se pozneje znašle v časopisih in knjigah, potem pa se s skupnim branjem spet vrstile med ljudi. Tako je skozi stoletja nastalo skoraj nepregledno število različic ljudskih pravljic. **Zapisovanje pravljic se je še posebej razširilo v 19. stoletju**. Raziskovalce in zbiralce ljudskih pravljic imenujemo **folkloristi**. Tudi številni priljubljeni pisatelji so pisali pravljice in fantastične zgodbe in navdih zanje pogosto črpali prav iz ljudskih pravljic.

ALI FOLKLORISTI
UPORABLJAJO MREŽO
ZA LOVLJENJE
PRAVLJIČNIH BESED?

7.-9. razred

Z zbiranjem, analiziranjem in sistematiziranjem ljudskih pripovedi se ukvarjajo **folkloristi**. Vedo, s katero se ukvarjajo, imenujemo **folkloristika**. Najprej so zbiralci pripovedi po pripovedovanju zgolj zapisovali. Fonografi (prve naprave za snemanje zvoka) in diktafoni (prensne elektronske priprave za snemanje, popularne v 20. stoletju) so jim omogočili, da so pripovedovanje tudi posneli in tako zelo natančno zabeležili zgodbe in način pripovedovanja. Danes pri svojem terenskem delu uporabljajo video kamere in zabeležijo še kretnje in obrazno mimiko, s katerimi pripovedovalec pospremi pripoved.

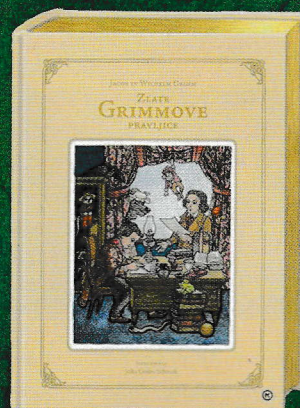
Italijanske pravljice

Italijani dolgo niso imeli nacionalne zbirke pravljič, ki bi obsegala najbolj značilne pravljice, pripovedovane na območju Italije, in bi bila hkrati napisana tako, da bi jo z veseljem brali otroci in odrasli. To nalogo je dobil pisatelj **Italo Calvino** (1923–1985) in jo odlično opravil! Izbral je pravljice in jih priredil, tako pa je hkrati ohranil njihove pravljicične značilnosti in jih naredil zanimive za sodobne bralce. Po njegovi zaslugi so pravljice spet našle pot do bralcev, številne so se znašle tudi v italijanskih šolskih berilih in jih prebirajo nove in nove generacije otrok. Calvino je zapisal, da so mu bile za zgled pri pripravi zbirke prav **Grimmove pravljice**.

Grimmove pravljice

Grimmove pravljice so **najbolj znana in največkrat prevedena nacionalna zbirka ljudskih pravljič**. V 19. stoletju sta jo pripravila **brata Jacob in Wilhelm Grimm**, ki sta verjela, da prav te ljudske pravljice najboljše odslkavajo nemško dušo. Pravljice sta slišala od ljudi, potem pa sta jih v svojem kabinetu priredila in izpopolnila. S svojo zbirko sta povzročila pravo **vročico zbiranja ljudskih pravljič in pesmi po vsej Evropi**. Njunemu zgledu so sledili številni zbiralci, z njima si je dopisoval tudi slovenski jezikoslovec **Jernej Kopitar**.

Čisto mogoče je, da bi nekatere pravljice brez pridnih zapisovalcev in zbiralcev utonile v pozabo. Tako pa jih poznamo in z veseljem prebiramo še danes. Ti tile naslovi iz Grimmovih pravljič zazvončkljajo? *Pepelka, Trnuljčica, Sneguljčica, Rdeča kapica, Janko in Metka, Volk in sedem kozličkov, Mizica, pogrni se ...*

Calvinove Italijanske pravljice

Calvino je v svojo zbirko poleg **čudežnih in novelističnih pravljič** uvrstil tudi **živalske pravljice in povedke o Jezusu, svetem Petru in drugih svetnikih**. Njegove pripovedi so pogosto duhovite in zelo napete, polne so presenetljivih pravljicnih junakov in dogodkov, glavne junakinje in junaki pa prav drhtijo od (ne)srečne zaljubljenosti.

Calvino pravi, da so ljudske pravljice kot katalog usod moških in žensk in da še posebej pripovedujejo o tistem življenjskem obdobju, ko se človekova usoda še oblikuje, torej o mladosti. In res, številne junakinje in junaki v pravljičah so stari med trinajst in petnajst let. V pravljičah odidejo od doma v širni svet, skozi preizkušnje in čudežna srečanja, ki jih doživijo, pa dozori in odrastejo. Calvino zato pravi, da so pravljice na neki poseben način resnične!

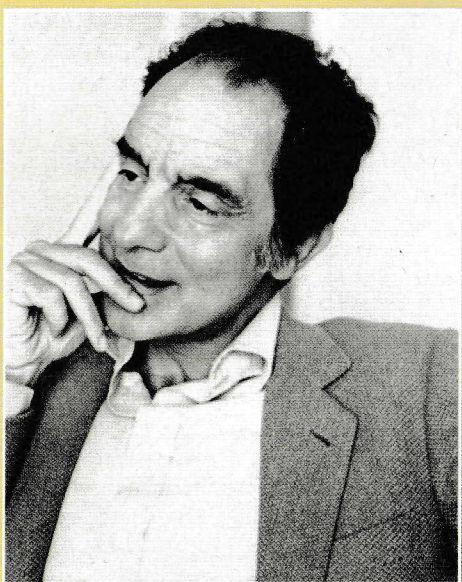

Italijanske pravljice je v slovenščino prevedel Gašper Malej, ilustrirala pa jih je ilustratorica Ana Zavadlav.

ilustracija: Ana Zavadlav

Italo Calvino

Rodil se je pred 100 leti, leta 1923, na Kubi. Starša sta bila bolj naravoslovno usmerjena in sta ga spodbujala k branju – toda ne pravljic, pač pa knjig s poljubno znanstveno vsebino. V mladosti se je zelo navduševal nad stripi in filmi in bil v najstniških letih skoraj vsak dan v kinu. Najprej je na željo staršev vpisal študij agronomije, a je naredil le nekaj izpitov. Vleklo ga je k študiju književnosti, ki ga je po koncu druge svetovne vojne tudi dokončal. Deloval je kot urednik in novinar, ob rednem delu pa je pisal. Ko je bil star 31 let (leta 1954), mu je torinska založba Einaudi predlagala projekt **Italijanske pravljice**. Calvino se je za dve leti zaprl v arhive in ustvaril zbirko pravljic, ki je v hipu postala priljubljena pri bralcih in je utrdila njegov sloves odličnega pripovedovalca. Živel je med Rimom, Torinom, Parizom in San Remom, precej pa je tudi potoval – obiskal je ZDA, Mehiko, Argentino, Japonsko, Iran ... Pisal je romane, časopisne članke in eseje. Njegove najbolj znamenite in najbolj pogosto prevajane knjige so: Grad prekržanih usod, Nevidna mesta, Če neke zimske noči popotnik in Palomar. Kar nekaj let je pripravljaval cikel šestih predavanj, ki naj bi jih predstavil na ameriški univerzi Harvard, potem pa doživel srčni napad in umrl pri starosti 62 let. Predavanja so izšla po njegovi smrti pod naslovom Ameriška predavanja, v njih pa razmišlja o temeljnih značilnostih dobre literature, tudi o pravljicah.

Pisatelj Italo Calvino

Pravljice danes – res samo za otroke?

Danes nam čudežne pravljice in druge fantastične zgodbe najpogosteje pripovedujejo tiskani, zvočni in vizualni mediji. Ali to pomeni, da so pripovedovalci dokončno ostali brez službe? Na srečo ne! Ljudje še vedno zelo radi pravljice tudi poslušamo. Še vedno obstajajo profesionalni pripovedovalci, ki si s pripovedovanjem zgodb odraslim in otrokom služijo kruh, v večjih evropskih mestih pa vsako leto prirejajo **pripovedovalske festivale**.

Kje lahko poslušam pripovedovalce pravljic?

VSAKO LETO MARCA V
CANKARJEVEM DOMU POTEKA
PRIPOVEDOVALSKI FESTIVAL.
CANKARJEV DOM IMA TUDI
PRIPOVEDOVALSKI ABONMA ZA
NAJSTNIKE IN ODRASLE.

V Mariboru Mariborska knjižnica
vsako leto priredi Pravljični dan.

7.-9. razred

Številne evropske države imajo pomembne folkloriste ali pisatelje, ki so zbrali in zapisali pravljice ter objavili nacionalne zbirke pravljic. V Nemčiji sta to **brata Grimm**, v Rusiji **Aleksander Nikolajevič Afanasjev**, na Norveškem **Peter Christen Asbjørnsen** in **Jørgen Moe**, v Srbiji **Vuk Stefanović Karadžić**. Na Danskem za najbolj znamenitega pravljicarja velja **Hans Christian Andersen**. Najpomembnejši slovenski folklorist je **Milko Matičetov**. Zagotovo poznaš zbirko Zverinice iz Rezije, v kateri je objavil rezijanske živalske pravljice. **Anja Štefan** je pravljice, ki jih je zapisal in posnel Matičetov, zbrala in priredila v zbirki **Tristo zajcev**.

V Sloveniji pripovedno gradivo, ki so ga zbrali različni zbiralci na terenu, hrani **Inštitut za narodopisje ZRC SAZU** (kratica pomeni Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti).

Na sliki je rokopis Karla Štreklja, ki je ljudske pripovedi zbiral v 19. stoletju. Zapis se imenuje *Divje žene*.

Goriški letnik 1861. p. 204 (17. let. [Volci]) 329/23
Divje žene.
Po čuklanu stanejo dve ženi in ljudem pravda poročajo,
če vidijo, da se jim slabo godi. Tako je enkrat ona rakarju,
koperemu se je teta na jarmu vedno togela, povedala,
kaj naj stori, da mu pojte delo od rok. Spod čuka
prisotiti in na skalo stopivši, zakriče:
Starej' tito dogaveh,
Da bo 'nela stanoveh.
Ratar jo sluča, in teta se mu ganavaj ni ves togela.
Kjer pa poramejno stanejo, tam se govorejo
čez dan, ampak po noči, ko vse potihne. Kaka ima
sojega moja, kateri je živaj pripravla.

Zapisal J. Kravlj, v čigar rokopisu je sam to-le divjati:
1. ino. — 2) kaj mi je stori — 3. ino 3. jlj.

DRŽI ali NE DRŽI?

Pravljice so samo za majhne otroke!

Seveda ne. Čudežne pravljice so si v resnici pogosto pripovedovali odrasli, običajno ob različnih kmečkih opravilih. Tudi kralji in drugi velikaši so radi prisluhnili dobrim pripovedovalcem. V časih pred radiem in televizijo so bili potujoči pripovedovalci tudi pomembni prenašalci novic in govoric, zato so se jih ljudje zelo razveselili in jim radi prisluhnili.

Avtor ljudskih pravlji ni znan!

Ker so se pravljice selile od pripovedovalca do pripovedovalca, je nemogoče ugotoviti, kdo je pravljico prvi pripovedoval. A vsak pripovedovalec je po svoje tudi avtor priredbe pravljice, ki jo pripoveduje. Vedno so bili pripovedovalci, ki so še posebej sloveli po svojem pripovedovalskem talentu. Folkloristi so ob zapisu pravljice pogosto zapisali tudi, kdo jo je pripovedoval. Calvino je informacije o pripovedovalcih navedel v opombah k *Italijanskim pravljam*. Kot posebej odlično pripovedovalko je izpostavil Agatuzzo Messio, ki je bila šivilja zimskih odej v Palermu na Siciliji in ni znala brati. Njene zgodbe so polne čudovitih podrobnosti, z glasom in kretnjami pa naj bi pripovedovala tako živo, da zapis v knjigi njenega mojstrstva sploh ne more zajeti.

Ljudske pravljice so krute in polne nasilja!

Pravljice pogosto pripovedujejo o času, ko so bili ljudje manj občutljivi za nasilje in je bilo življenje večkrat zelo težko. Številni junaki so na začetku pravlji tako revni, da bi skoraj umrli od lakote. Danes se nam marsikaj v teh zgodbah na srečo zdi pravljичno, za ljudi, ki so si te zgodbe v časih pripovedovali, pa je bilo zelo resnično.

Glavne junakinje v pravljam so vedno lepe!

Res je, glavne junakinje v pravljam izstopajo po svoji lepi zunanosti, imajo čudovito polt, zlate lase ali zvezdo na čelu. Ker pravljice redko govorijo o notranjem življenju glavnih junakov, njihove lepe značajske lastnosti ponazorijo z lepo zunanostjo. V jeziku pravlji so zato dobri junaki in junakinje lepi, zlobneži pa so pogosto grde zunanosti.

V pravljam punce ne počnejo ničesar in samo čakajo, da jih bo rešil kakšen princ!

Pravljice pogosto odslikavajo družbeno vlogo ženske, kot se je takratnim pripovedovalcem zdela najbolj primerna. Včasih so takšne spremembe dodali kasnejši prirejevalci, ki so želeli s pravljam predvsem vzgajati majhne otroke. Tako se recimo lovec ne pojavi v vseh različnih zgodbah o Rdeči kapici. V Franciji najdemo različico iz 18. stoletja, v kateri se dekleta pred volkom z zvijačo reši kar sama in lovca v zgodbi sploh ni.

Drži, da je kar nekaj pravlji, v katerih mora princesa čakati, da jo reši princ. Toda najdemo tudi take zgodbe, v katerih so junakinje pametne in pogumne. Rešijo nerešljive uganke, z zvijačo premagajo nasprotnike in se pogumno in odločno odpravijo v svet.

V čudežnih pravljam se glavni junaki na koncu vedno poročijo in živijo srečno do konca svojih dni!

Drži, veliko čudežnih pravlji se konča s poroko. Zaključek pravljice je nekakšen obrazec, ki bralcu ali poslušalcu sporoči, da se je pravljica končala, tako kot nam začetek »Nekoč je za devetimi gorami živel ...« sporoči, da se je pravljica začela. Najbolj razburljive stvari se v pravlji običajno zgodijo med ustaljenim začetkom in ustaljenim koncem.

Morje pravljic

Calvino je v uvodu v zbirko zapisal, da se je pravljic lotil, kot da bi se s skakalnice na glavo vrgel v morje zgodb. Zdelo se mu je, da je ljudskih pravljic neskončno veliko! V arhivih jih je našel v zelo različnih oblikah: včasih v rokopisih, pogosto so bile zapisane v različnih italijanskih narečjih ali pa objavljene v starinskem jeziku.

Ko se je bolj natančno lotil raziskovanja, je ugotovil, da so si številne pravljice med seboj v resnici zelo podobne, da imajo zelo podoben razvoj dogodkov in se razlikujejo predvsem v glavnih junakih in dogajalnih prostorih ter posameznih razpletih. Z raziskovanjem in primerjanjem je počasi začel razumeti najskrivnejšo lastnost ljudske pravljice, ki jo je opisal z besedami: **neskončna raznolikost in neskončna ponovljivost.**

Zakaj obstaja toliko različic?

Pripovedovalci pravljic niso znali dobesedno na pamet. Pravljice so v resnici polne značilnih besednih obrazcev in drugih značilnosti, ki pomagajo pripovedovalcu, da si jih lažje zapomni: pravljичni začetki in konci so stalni, obstajajo pravljичna števila in značilni junaki ...

Med pripovedovanjem so pripovedovalci vedno malo improvizirali in si kaj tudi izmislili ali priredili po svoje. Pripovedovalec običajno ni nikoli povedal iste pravljice dvakrat na enak način, prilagajal jo je poslušalcem, ki jih je imel pred seboj. Tako so nastajale vedno nove in nove

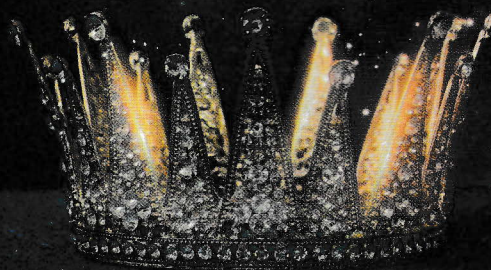
različice. Številni folkloristi in pripovedovalci pravijo, da imajo ljudske pravljice trdno strukturo – **okostje**, na to pa pripovedovalec s pomočjo domišljije med pripovedovanjem doda **meso**. Tako pravljica vedno znova oživi in je zanimiva za poslušalce.

Tudi Calvino ni samo prepisal pravljic iz arhivov. Ohranil je njihovo pravljično strukturo in jih prevedel iz narečij v knjižni jezik, potem pa jih je na novo povedal. Tako se je pridružil dolgi verigi pogosto neznanih pripovedovalcev, ki so pravljice ohranjali žive skozi stoletja.

Nekatere italijanske pravljice se ti bodo morda zazdele čudno znane, pa vendar nove. Na katero pravljico te spominja tale pravljični začetek?

Nekoč sta bila kralj in kraljica, ki nista mogla imeti otrok. Kraljica je molila in molila k svojim malikom in končno je rodila deklico. Da bi izvedela, kakšna bo hčerina usoda, je poklicala dvanajst astrologov. Enajstim je podarila zlate teleskope, dvanajstemu, ki je bil najstarejši med vsemi, pa je dala samo srebrnega. Astrologi so se zbrali okoli hčere: ta je rekel, da bo lepa, oni je rekel, da bo dobra, tretji, da bo krepostna, skratka običajne reči. Samo najstarejši je molčal. »Povejte še vi,« ga je pozval kralj. In astrolog, užaljen zaradi srebrnega teleskopa, je odgovoril, da drži vse, kar so povedali drugi, da pa se bo dekle zaljubilo v prvega moškega, čigar ime bo slišalo.

(Odlomek: št. 36. Danski kralj. Italijanske pravljice, 1. knjiga.)

7.-9. razred

Tipni indeks

Raziskovalci pravljic so želeli vzpostaviti sistem, s pomočjo katerega bi se lahko znašli v obsežnem mednarodnem pripovednem gradivu. **Antti Aarne, Stith Thompson in Hans-Jörg Uther** so različice ljudskih pravljic uredili v sistem. Pravljice so razdelili v skupine: živalske pravljice, čudežne pravljice, novelistične pravljice in religiozne pravljice. Znotraj teh skupin so pravljice razdelili v tipe in vsakemu tipu dodelili svojo številko. Kratica **ATU** pred vsako številko predstavlja prve črke priimkov teh znanstvenikov.

ATU 333 pripada zgodbi o **Rdeči kapici**. Pod to številko najdemo različice zgodbe o deklici, ki je v gozdu srečala volka.

ATU 410 pripada **Trnuljčici**.

ATU 441 je številka za različice zgodbe o **Jančku ježku**.

Oštevilčenje omogoča, da v različnih mednarodnih arhivih laže najdemo različice iste zgodbe. Zahvaljujoč tipnemu indeksu se poznavalci o pravljicah lahko pogovarjajo v šifrah!

PST, PRAVLJICE LAHKO POD TEMI ŠTEVILKAMI POIŠČEŠ TUDI SAM/A NA SPLETU!

7.-9. razred

Struktura pravljic

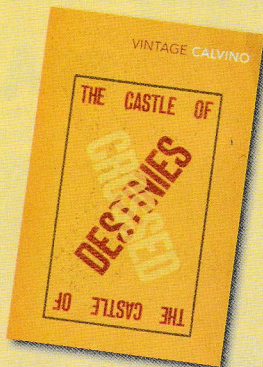
Ruski strukturalist **Vladimir Propp** je analiziral čudežne pravljice, ki jih je zbral **Aleksander Nikolajevič Afanasjev**, in ugotovil, da lahko določimo temeljno strukturo, ki je značilna za vse čudežne pravljice. Izločil je 31 funkcij, ki se v pravljicah pojavljajo v različnih kombinacijah. Ugotovil je, da lahko vse glavne osebe v pravljicah razvrstimo v sedem skupin glede na vlogo, ki jo odigrajo v pravljicah: junak, princesa, oče, škodljivec, pomočnik, darovalec, lažni junak.

Tudi ko si izmišljujemo nove fantastične zgodbe, v resnici le na novo uporabljamo motive, ki jih že poznamo in smo jih morda srečali prav v ljudskih pravljicah. Izmišljevanje pravljic je tako malo podobno matematičnemu seštevanju ali pa sestavljanju lego kock, pri katerem lahko iz elementov (kock) z različnim kombiniranjem sestavimo različne oblike.

7.-9. razred

Tudi Calvina je zelo privlačilo takšno pisanje, tej umetnosti je rekel **ars kombinatoria**, kar bi lahko označili kot umetnost ali tehniko kombiniranja. Pri pisanju je včasih za navdih uporabljal tudi podobe iz tarot kart. Tako je nastal njegov roman **Grad prekritih usod**.

ALI OBSTAJA TUDI KAKŠNA PRAVLJICA S PRINCEM ŠNOFIJEM?

NAGRADNI IZZIV

Preizkusi se v izmišljevanju pravljice!

DODAŠ ŠE MALO SVOJE
DOMIŠLJIJE IN ZANIMIVIH
PODRIBNOSTI IN NASTALA
BO PRAVLJICA!

IN KAKO SKUHAŠ PRAVLJICO?

Potrebuješ glavnega junaka pravljice (npr. princeso, najmlajšega brata ...), ki dobi nalogo (npr. poiskati mora zlato ptico ali živo vodo, rešiti mora ugrabljenega princa ali princeso, premagati zmaja ...) in odide od doma (v gozd, kraljestvo pod zemljo, kraljestvo na nebu ...). Na poti sreča čudežnega pomočnika (npr. lačnega medveda, čarovnico, starca, zlato ribico ...), ki mu da čudežni predmet in nasvet. S pomočjo čudežnega predmeta uspešno reši nalogo in se vrne domov.

Pravljico pošlji po navadni pošti do 5. 1. 2024 na naslov **Uredništvo Vesele šole, Slovenska 29, Ljubljana**, ali po e-pošti na vesela.sola@mladinska-knjiga.si. Če boš med najboljšimi tremi po izboru uredništva, dobiš odlično

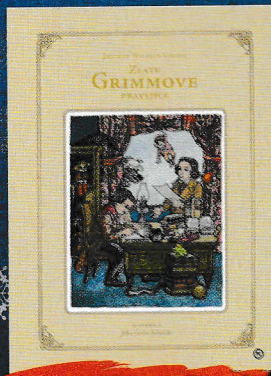
KNJIŽNO NAGRADO – PRAVLJICE!

Več o pravilih nagradne igre si preberi na www.veselasola.net/pravila-nagradnih-iger/.

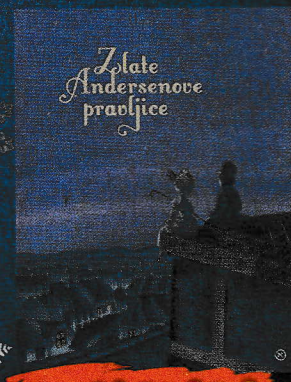
1. NAGRADA

Italijanske pravljice

2. NAGRADA

Zlate Grimmове pravljice

3. NAGRADA

Zlate Andersenove pravljice

Knjige so najboljša darila.
V njih se skrivajo celi svetovi.
In veliko ceneje je nekomu
kupiti knjigo kot pa ves svet!

Pisatelj Neil Gaiman

PRAVLJIČNA ZAKLADNICA

Če te je do zdaj že zamakalo zakorakati v pravljčni gozd, te v knjižnici čaka kar nekaj odličnih zbirk čudežnih ljudskih pravljic in fantazijskih romanov, ki se navdihujejo pri pravljčnih motivih.

Vocabulary | Wörterbuch

čudežen – miraculous – **wundersam**
 dozoreti – to mature – **reifen**
 italijanski – Italian – **italienisch**
 izbrati – to select – **sammeln**
 junakinje/junaki – a heroine, a hero – **die Heldin (-nen); der Held (-en)**
 leto – a year – **das Jahr**
 letos – this year – **heuer, in diesem Jahr**
 obletnica – an anniversary – **der Jahrestag**

oditi – to leave – **sich begeben**
 odlični – excellent – **großartig**
 odrasti – to grow up – **erwachsen**
 pisatelj – a writer – **der Schriftsteller**
 poseben način – a special way – **besondere Weise**
 (ljudska) pravljica – a (folk) tale – **das (Volks) märchen**
 praznovati – to celebrate – **feiern**

preizkušnja – a trial – **die Versuchung**
 prirediti – to adapt – **bearbeiten**
 resnični – true – **wahr**
 rojstvo – a birth – **die Geburt**
 star – old – **alt**
 (širni) svet – a (wide) world – **die (weite) Welt**
 številni – numerous – **viel**
 tisoč – a thousand – **tausend**

Fairy Tale Time

This year we are celebrating a 100th anniversary of the birth of the excellent Italian writer Italo Calvino. He selected and adapted 200 folk tales. Folk tales are very old, some even several thousand years old. Many heroines and heroes in these tales are between 13 and 15 years old. In the tales, they leave home and go out into the wide world. Through trials and miraculous encounters they mature and grow up. Calvino, therefore, states that fairy tales, in a special way, are indeed true!

Find the odd one out!

- writer
- fairy tale
- miracle
- artificial intelligence (AI)

(p)

Zeit für Märchen

In diesem Jahr wird der 100. Jahrestag der Geburt des großartigen italienischen Schriftstellers Italo Calvino gefeiert. Er sammelte und bearbeitete 200 Volksmärchen. Volksmärchen sind sehr alt, manche mehr als tausend Jahre. In Märchen sind viele Heldinnen und Helden zwischen 13 und 15 Jahre alt. Sie verlassen ihr Zuhause und begeben sich in die weite Welt. Durch verschiedene Versuchungen und wundersame Begegnungen reifen und erwachsen sie. Deshalb sagt Calvino, dass Märchen auf eine merkwürdige Weise wahr sind.

Streiche den Eindringling durch.

- Der Schriftsteller
- das Märchen
- das Wunder
- künstliche Intelligenz

(p)

7.-9. Class

What is a fairy tale? Circle.

- A true story about everyday life.
- A narrative with miraculous events.
- A maths textbook for elementary school students.

(q)

Was ist ein Märchen? Kreise ein.

- eine wahre Geschichte über das alltägliche Leben
- eine Erzählung mit wundersamen Geschehnissen
- ein Mathebuch für Grundschüler

(q)

Which activity characterizes Calvino best?

- Writing fairy tales.
- Baking cookies.
- Computer programming.

(e)

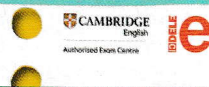
Welche Aktivität kennzeichnet Calvino am besten?

- Märchen schreiben.
- Kekse backen.
- Computerprogrammierung.

(e)

Že imaš mednarodni certifikat iz angleščine in španščine?

Prijavi se na izpit **Cambridge** (Young Learners Tests, A2 Key, B1 Preliminary, B2 First – vsi "for Schools") in **DELE** (A1 in A2/B1 – oba "para Escolares")

PIONIRSKI DOM
 CENTER ZA KULTURO MLADIH

izpiti.pionirski-dom.si

Znaš?

1. Kdo je Italo Calvino?

- a. Italijanski politik.
- b. Znameniti italijanski kralj, nor na pravljice.
- c. Italijanski pisatelj.

2. Prečrtaj vsiljivca, ki se je vtihotapil med tipične junake ljudskih pravljič.

princesa

zmaj

robot

čarovnica

3. Zakaj obstaja toliko različic ljudskih pravljič?

- a. Ker so pravljice pisali zmaji, ti pa slabo pišejo.
- b. Ker so pripovedovalci med pripovedovanjem pogosto kaj spremenili ali dodali.
- c. Ker bi bilo res dolgočasno, če bi bile pravljice ves čas enake.

4. Zakaj so junaki in junakinje v pravljičah vedno tako pogumni?

- a. Ker so vsi dobili čaroben napoj, preden so sploh odšli v svet.
- b. Ker so predniki resničnih super junakov, ki jih poznamo iz filmov.
- c. Ker je to del sporočila pravljič, ki učijo otroke o moči poguma in premagovanju težav.

7.-9. razred

5. Poveži zbiralce in zbirke pravljič.

Italo Calvino	Zverinice iz Rezije
Milko Matičetov	Grimmove pravljice
Aleksander Nikolajevič Afanasjev	Ruske pravljice
Jakob in Wilhelm Grimm	Italijanske pravljice

6. Zakaj je Calvino v svojo zbirko poleg čudežnih pravljič vključil tudi živalske ter zgodbe o Jezusu in svetnikih?

- a. Ker so pravljичni junaki, živali in svetniki skupaj organizirali pravljичno zabavo.
- b. Ker so vsi skupaj živeli v istem gozdu.
- c. Ker je želel prikazati raznolikost motivov, o katerih pripovedujejo Italijanske pravljice.

7. Zakaj so ljudske pravljice pogosto krute z veliko nasilja?

- a. Ker odražajo čas, ko je bilo življenje res bolj kruto in težko.
- b. Ker je obstajala nagrada za najbolj nasilno pravljico.
- c. Ker so vsi pravljični junaki trenirali borilne veščine.

8. Glavne osebe v pravljičah lahko razvrstimo v sedem skupin glede na vlogo, ki jo odigrajo v pravljičah. Prečrtaj vsiljivca.

lažni junak

mehanic

princesa

oče

OBISČI
VESELASOLA.NET
IN REŠI UČNO POT.
ČAKAJO TE LEPE NAGRADE.

Šolsko tekmovanje bo
6. 3. 2024,
državno pa
10. 4. 2024.

Če obiskuješ 4.-6. razred, reši samo del, ki ni označen z znakom 7.-9. razred. Starejši pa rešite celoten preizkus in ga pošljite na naslov:

Vesela šola, Mladinska knjiga Založba, Slovenska 29,
1000 Ljubljana, s pripisom **Decembrska VŠ**.

Ne pozabi pripisati svojih podatkov (ime in priimek, naslov). Podatke naj podpiše eden od staršev oziroma skrbnikov, ki s podpisom dovoljuje, da jih posreduješ in sodeluješ v nagradni igri. Med prispelimi pravilnimi odgovori bomo **5. januarja 2024** izžrebali nekaj srečnežev, ki jih čakajo nagrade. Imena nagrajencev bodo v tednu dni po žrebanju objavljena na www.veselasola.net, kjer so objavljena tudi pravila nagradnih iger.

Ime in priimek veselošolke, veselošolca:

.....

Naslov:

Podpis starša:

Razred: 4.-6. 7.-9. Obkroži

Soustvarjalci teme o pravljičah:

osnovno besedilo Špela Frlič, angleški in nemški del Pionirski dom, ilustracije Ana Zavadlav (iz knjige Italijanske pravljice) in Matej de Cecco, oblikovanje Simon Kajtna, jezikovni pregled Vera Jakopič, urednica Sabina Tamše Kozovinc. Slikovno gradivo: Shutterstock, Wikimedia Commons, MKZ.

Pri izpeljavi celotne zasnove letošnje Vesele šole nam pomagata:

Telekom Slovenije in Zavarovalnica Triglav.
Vesela šola je priloga mesečne revije Pili; letnik 54, št. 4 (december 2023).